

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV
Curs /Curso
2023-2024

1 Dades d'identificació de l'assignatura <i>Datos de identificación de la asignatura</i>					
Nom de l'assignatura <i>Nombre de la asignatura</i>		LABORATORI D'INTERPRETACIÓ			
Crèdits ECTS <i>Créditos ECTS</i>		4	Curs <i>Curso</i>	Semestre <i>Semestre</i>	anual
Tipus de formació <i>Tipo de formación</i> bàsica, específica, optativa <i>básica, específica, optativa</i>		Optativa	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura <i>Idioma/s en que se imparte la asignatura</i>		Català/valencià i castellà
Matèria <i>Materia</i>		Continguts complementaris de la interpretació			
Títol Superior <i>Título Superior</i>		Màster			
Especialitat <i>Especialidad</i>		Interpretació			
Centre <i>Centro</i>		Conservatori Superior de Música Salvador Seguí			
Departament <i>Departamento</i>		Composició			
Professorat <i>Profesorado</i>		Raquel Mínguez Bargues			
e-mail <i>e-mail</i>		raquelmusica@telefonica.net			
1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació <i>Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación</i>					
<p>L'objectiu principal d'aquesta assignatura és conèixer i saber utilitzar les tècniques i els recursos compositius per crear una obra musical en la que l'instrument principal de l'autor sigui un dels que formi part de la plantilla per a la qual s'haurà concebuda l'obra. Aquest treball creatiu serà treballat i preparat en conjunt, amb altres companys de classe, de manera que pugui ser interpretada a final de curs.</p>					
1.2 Coneixements previs <i>Conocimientos previos</i>					
<p>Requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació <i>Requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación</i></p> <p>Per poder accedir a cursar aquesta assignatura, l'alumne ha d'estar en possessió del títol d'ensenyaments artístics superiors en l'àrea de música o equivalent. Aquesta assignatura optativa és especialment recomenable per als alumnes amb inquietuds compositives o que desitgin tenir una formació i experiència en el món de la composició.</p>					

2 Competències de l'assignatura

Competencias de la asignatura

Les competències venen establides en els plans d'estudis publicats en la corresponent orde de 2 de novembre de 2011. Es convenient detallar el grau de contribució de l'assignatura a l'adquisició i desenvolupament de cada competència (molt, prou, un poc, poc)
Las competencias vienen establecidas en los planes de estudios publicados en la correspondiente orden de 2 de noviembre de 2011. Es conveniente detallar el grado de contribución de la asignatura a la adquisición y desarrollo de cada competencia (mucho, bastante, algo, poco)

CG-2. Ser capaz de adaptar la comprensión artística y su necesaria capacidad para la resolución de problemas, a situaciones poco conocidas dentro de contextos más amplios e interdisciplinarios, relacionados con el área de estudio específica.

CG-3. Conocer los procedimientos pedagógicos que permiten integrar conocimientos y abordar la transmisión y comunicación de los juicios propios, en relación con las responsabilidades sociales y éticas, y vinculadas con los valores artísticos de la actividad interpretativa de la música.

CG-4. Saber transmitir sus elecciones interpretativas y de recreación musical sobre la base de un conocimiento profundo del aspecto estético y estilístico, y mediante unas herramientas terminológicas y argumentales inteligibles y claras, accesibles a todos los públicos.

CG-5. Conocer las estrategias pedagógicas y las técnicas de estudio, que permiten afrontar el estudio performativo al modo de una investigación personal sobre la optimización de los recursos propios y de las posibilidades de recreación artística y creativa.

CG-6. Conocer los contenidos procedimentales de la interpretación musical, con el fin de afianzar las bases científicas para su traslación al ámbito pedagógico, y posibilitar nuevas vías de investigación metodológica y científica entorno al desarrollo artístico y musical.

CE-2. Conocer las funciones y contenidos propios de la especialidad, relativos a su literatura o repertorio, virtuosismo instrumental y modelos o referentes interpretativos.

CE-3. Ser capaces, mediante el conocimiento de los estilos musicales y comprensión crítica de las tradiciones interpretativas propias, de presentar en público, programas que sean coherentes y adecuados a su área o itinerario de especialización.

CE-4. Ser capaz de introducir repertorios especializados durante las fases de estudio en el individual y/o colectivo, propias del nivel de especialización instrumental avanzada, y de forma novedosa y creativa.

CE-5. Saber expresarse musicalmente con su instrumento, de manera creativa e innovadora, y mediante los presupuestos de transmisión óptima, comunicación emocional y recreación musical, fundamentados en el conocimiento y especialización virtuosística en la técnica instrumental propia.

CE-6. Ser capaz de aplicar los recursos de innovación interpretativa, relativos al empleo de la tecnología musical y a la incorporación de los modernos procedimientos y metodologías interpretativas, al ámbito performativo especializado y de investigación.

CE-7. Ser capaz de adaptar a la interpretación especializada, los parámetros teóricos relativos a la organización y estructuración del mensaje musical, propio de su área o itinerario de especialización, de modo que permita expresar sus propios conceptos artísticos de forma creativa.

3 Resultats d'aprenentatge <i>Resultados de aprendizaje</i>	
RESULTATS D'APRENENTATGE <i>RESULTADOS DE APRENDIZAJE</i>	COMPETÈNCIES RELACIONADES <i>COMPETENCIAS RELACIONADAS</i>
RA1. Organització i planificació de l'estudi col·lectiu i ser capaç de treballar en projectes musicals participatius.	CG-2, CG-3, CG-4, CG-6, CE-2 CE-3.
RA2. Desenvolupament de la creativitat compositiva.	CG-2, CG-3, CG-4, CG-6, CE-2 CE-3.
RA3. Utilització de la gestualitat corporal que permeti la interpretació coordinada sense director.	CG-2, CG-4, CE-5.
RA4. Crear un producte musical que tingui cabuda en el mercat actual. Valorar l'audició crítica de diferents versions amb la pròpia interpretació.	CG-2, CG-3, CG-4, CG-5, CE-2, CE-3, CE-4, CE-5, CE-6 y CE-7.
RA5. Comprensió i posada en pràctica del concepte de rol en cada moment de l'execució.	CG-2, CG-4, CE-5.
RA6. Domini del paràmetres tècnics, com el ritme, l'articulació, la dinàmica i l'equilibri sonor, afinació i agògica, d'acord amb les exigències del nivell.	CG-2, CG-3, CG-4, CG-5, CE-2, CE-3, CE-4, CE-5, CE-6, CE-7.
RA7. Domini dels elements escènics i possessió d'una bona actitud escènica de l'interpret vers el públic.	CG-3, CG-5, CE-4, CE-5, CE-6.

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprenentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o acompliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser avaluades. Els resultats d'aprenentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.

Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias, haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge <i>Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje</i>	
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,...</i>	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>
Estudi dels elements d'aproximació a llenguatges i les tècniques de composició del segle XX, d'una manera teòrica i pràctica, tenint en compte les formes estructurals bàsiques corresponents a aquest taller, on cada concepte pot ser realitzada i desenvolupada a través de les creacions musicals individuals,	
1.Llenguatge i tècniques de composició del segle XX 1.1. Les noves harmonies 1.2. La textura contrapuntística 1.3. Gèneres de fusió	6 classes, 9h
2.Creació del projecte. 2.1. Ús i gestió d'elements de la música en la composició musical.	6 classes, 9h

2.2. Aplicació de recursos i les seves limitacions. 2.3. Estructuració de les obres. 2.4. Elecció del sistema o sistemes de llenguatge musical. 3. Escenificació del projecte 3.1. Estudi i assaig de l'obra creada 3.2. Audició de l'obra creada	12 classes, 18h
--	------------------------

5 Activitats formatives Actividades formativas

5.1 Activitats de treball presencials Actividades de trabajo presenciales

ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge Metodología de enseñanza-aprendizaje	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge Relación con los Resultados de Aprendizaje	Volum treball (en nº hores o ECTS) Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)
Classe presencial <i>Clase presencial</i>	Exposició de continguts per part del professor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula. <i>Exposición de contenidos por parte del profesor o en seminarios, análisis de competencias, explicación y demostración de capacidades, habilidades y conocimientos en el aula.</i>	CG-2, CG-4, CE-5	16h
Classes pràctiques <i>Clases prácticas</i>	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. <i>Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/ representaciones/audiciones..., búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc. Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.</i>	CG-2, CG-3, CG-4, CG-6, CE-2 CE-3	14h
Exposició treball en grup <i>Exposición trabajo en grupo</i>	Aplicació de coneixements interdisciplinaris. <i>Aplicación de conocimientos interdisciplinares.</i>		
Tutoria <i>Tutoría</i>	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc. <i>Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.</i>	CG-2, CG-4, CE-5.	5h
Avaluació <i>Evaluación</i>	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne. <i>Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.</i>	CG-3, CG-5, CE-4, CE-5, CE-6.	5h
SUBTOTAL			40h

5.2 Activitats de treball autònom Actividades de trabajo autónomo

ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge Metodología de enseñanza-aprendizaje	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge Relación con los Resultados de Aprendizaje	Volum treball (en nº hores o ECTS) Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)
Treball autònom <i>Trabajo autónomo</i>	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. <i>Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>	CG-2, CG-3, CG-4, CG-6, CE-2 CE-3.	20h
Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït.	CG-3, CG-5, CE-4, CE-5,	34h

	<i>Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>	CE-6	
Activitats complementàries Actividades complementarias	Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congressos, conferències,... <i>Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias,...</i>	CG-2, CG-4, CG-6, CE-2 CE-3.	6h
SUBTOTAL			60h
TOTAL			120h

6 Sistema d'avaluació i qualificació

Sistema de evaluación y calificación

6.1 Instruments d'avaluació

Instrumentos de evaluación

Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals,...), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, quaderns d'observació, portafolio,...

Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,...), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,...

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ <i>INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN</i>	Resultats d'Aprenentatge avaluats <i>Resultados de Aprendizaje evaluados</i>	Percentatge atorgat (%) <i>Porcentaje otorgado (%)</i>
Es farà un concert en el que l'alumne interpretarà l'obra que ha escrit a partir de la lliure elecció de les tècniques, elements i estils.	Conèixer i gestionar els mitjans de difusió que ofereixen les tècniques compositives Interpretar davant del públic d'una obra de nova creació.	100%

6.2 Criteris d'avaluació i dates d'entrega

Criterios de evaluación y fechas de entrega

L'avaluació del procés d'aprenentatge de l'estudiant es basarà en el grau i nivell d'adquisició i consolidació de les competències associades a l'assignatura.

L'avaluació serà continua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu, i haurà d'analitzar el processos d'aprenentatge individual i col·lectiu.

La qualificació, representació última del procés d'avaluació, haurà de ser el reflex de l'aprenentatge individual i en conjunt, entès no sols com l'adquisició de coneixements, sino com un procés que té a veure sobretot amb canvis intel·lectuals i personals dels estudiants en el moment de trobar-se amb situacions noves que exigeixen desenvolupar noves capacitats de comprensió i raonament.

La informació per evidenciar l'aprenentatge serà recollida mitjançant:

-El progrés en la tasca de composició, valorant les tècniques i els recursos emprats, així com la capacitat creativa en la confecció del material musical.

-La capacitat de defensar l'obra creada pel que fa la tria de recursos i la concepció general (formal, melòdica, harmònica) de l'obra.

-La valoració del compromís adquirit en el conjunt en el moment de preparar l'obra per a la seva interpretació, tant si és l'obra pròpia com la d'altres companys de classe. S'haurà de fer un seguiment dels assaigs, durant la creació i la preparació de l'obra/obres a interpretar.

-L'avaluació de l'audició pública realitzada.

La qualificació total de l'alumne engloba la suma d'una qualificació individual obtinguda per la tasca creativa realitzada (30%) i l'altra grupal, obtinguda a partir de la preparació i estrena de les obres compostades (70%).

6.3 Sistemes de recuperació

Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)

Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

L'alumne que no prengui part del concert final s'haurà de presentar en la convocatòria extraordinària i l'haurà de defensar de manera oral l'obra que ha creat explicant el procés i utilitzant el seu instrument per interpretar fragments que complementin aquesta defensa.

7

Bibliografia

Bibliografía

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

Adorno, Theodor Wiesegrund. Filosofía de la nueva música. Buenos Aires: Sur, 1966 [1949].

Aulestia, Gotzon. Técnicas compositivas del S. XX. Tomo I. Ed. Alpuerto. Madrid. 1998. Tecnicas compositivas del S. XX. Tomo II. Eusko Jaurlaritza, Gobierno vasco. 2005.

Austin, W. W. Music in the 20th century. W. W. Norton & Company. INC. New York. 1966. La música del siglo XX, 2 vols. Madrid: Taurus, 1984.

Azzaroni, Loris. Canone infinito. Lineamenti di teoria Della musica. ed. Clueb. Bologna. 1997.

Basart, Ann P. Perspectives of New Music. An Index, 1962-1982. Berkeley: Fallen Leaf Press, 1984.

Bayer, Francis. De Schönberg à Cage (Essai sur la notion d'espace sonore dans la musique contemporaine). Paris: Klincksieck, 1981.

Bonastre, Francesc. Música y parámetros de especulación. Madrid: Alpuerto, 1977.

Boulez, Pierre. Penser la musique aujourd'hui. s.l.: Denöel/Gonthier, 1994 [1963]. Col. Tel, 124. Rélevés d'apprenti. Paris: Éditions du Seuil, 1966 (trad. española, Hacia una estética musical. Caracas: Monte Ávila, 1992). Puntos de referencia. Barcelona: Gedisa, 1996 [1981]. La escritura del gesto. Conversaciones con Cécile Gilly. Barcelona: Gedisa, 2003. Pli selon pli. Entretien et etudes. Ed. Contrechamps. Genève. 2003.

Brindle, Reginald Smith. The new music. The avantgarde since 1945. London: Oxford University Press, 1987 [1975] (trad. española La nueva música. El movimiento avant-garde a partir de 1945. Buenos Aires: Ricordi Americana, 1997 – trad. catalana. La nova música. Barcelona: Antoni Bosch, 1979)

B. Meyer, Leonard. El estilo en la música. Teoría musical historia e ideología. ed. Pirámide. Madrid. 2000.

Catalán, Teresa. Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. Valencia: Diputació de València – Institut Alfons el Magnànim, 2003.

- Cavia Naya, Victoria. Arnold Schönberg (1874-1851) Europa y España. Universidad de Valladolid. Centro Buendía. Instituto Histórico Austriaco. Valladolid. 2003.
- Cook, Nicholas. A guide musical análisis. Ed. Oxford. University Press. New York. 1994.
- Dahlhaus, Carl. Schönberg. ed. Contrechamps. Genève. 1997. Fundamentos de la historia de la música. ed. Biblioteca económica gedisa. Música/historia. Barcelona. 2003
- De la Motte, Diether. Contrapunto, Ed. Labor. Barcelona. 1991. Armonía. ed. Labor. Barcelona.1994.
- Dibelius, Ulrich. La nueva música a partir de 1945. Madrid: Akal, 2004.
- Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza, Madrid, 1999 [1976]
- García Laborda, José M^a. Forma y estructura en la música del siglo XX. Una aproximación analítica. Madrid: Alpuerto, 1996.
- Grabner, Hermann. Teoría general de la música. Ed. Akal. Música. Madrid. 2001.
- György, Ligeti. Neuf essais sur la musique. Ed. Contrechamps. Genève. 2001.
- Kühn, Clemens. La formación musical del oído. Span press Universitaria. EE. UU. 1998
- Lerdahl, Fred y Jackendoff, Ray. Teoría general de la música tonal. ed. Akal. Música. 1980
- Lester, Joel. De la música del S. XX. Ed. Akal. Música. Madrid. 2005.
- Locatelli de Pérgamo, Ana María. La notación de la música contemporánea. Buenos Aires: Ricordi, 1984.
- Messiaen, Olivier. Técnica de mi lenguaje musical. Ed. Alphonse Leduc. París. 1966 (traducción de Daniel Bravo López). Portrait(s) d' Olivier Messiaen. Bibliothèque nationale de France. (Catherine Massip. Direction) Bourges. 1985.
- Mitchell, Donald. El lenguaje de la música moderna. Ed. Lumen. Barcelona. 1972.
- Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Una historia del estilo musical en la Europa y la América modernas. Madrid: Akal, 1994.
- Reti, Rudolph. Tonalidad, Atonalidad, Pantonalidad. Estudio de algunas tendencias manifestadas en la música del S. XX. Ed. Rialp. Madrid. 1965.
- Ruiz Coca, Fernando. "Nueva problemática musical: sobre las formas abiertas", La Estafeta literaria, 1963. "El pensamiento musical de Iannis Xenakis", Atlántida, 14 (marzo-abril 1965). "Anotaciones sobre la interpretación musical", Bellas Artes, (mayo-junio 1971)
- Sadie, Stanley (Ed.): "Strawinsky, Igor", en Diccionario Akal/Grove de la música, Akal, Madrid, 2000 [1988]
- Salazar, Adolfo. Conceptos fundamentales en la historia de la música. ed. Alianza Música. Madrid. 2004. [1988]
- Sálzer, Félix. Audición estructural. Coherencia tonal en la música. ed. Labor. Barcelona. 1962.

-Schönberg, Arnold. El estilo y la idea. Madrid: Taurus, 1963. Armonía. Madrid: Real Musical, 1970. Armonía. Real Musical. Madrid. 1992. El estilo y la idea. Barcelona: Idea Books, 2005.

Serravezza, Antonio. ed. La sociologia della musica. Torino: E.D.T., 1980.

Sokolov. S. Composición musical en el S. XX. Dialéctica de la creación. Ed. Zöllner y Lévy. Granada. 2005.

Sopeña, Federico. La música europea contemporánea (Panorama y diccionario de compositores). Madrid: Unión Musical Española, [1953].

Stravinsky, Igor. Poética musical. Madrid: Taurus, Col. Ensayistas. 1981 [1977]

Valls Gorina, Manuel. La música contemporánea i el public. Barcelona: Edicions 62, 1984 [1969]. Historia de la música catalana. Barcelona: Tàber 1969. La música actual. Barcelona: Noguer, Col. Enciclopedia del Mundo Actual. 1980.

Villa Rojo, Jesús. Notación y grafía musical en el siglo XX. Madrid: SGAE, 2003. ed. Carmelo Benaola. Estudio de un músico. Madrid: Editorial Mínima, 2004.

Webern, Anton. "El camino hacia la Nueva Música", Cuadernos de Veruela. Anuario de creación musical, 1. 1997.

Whittall, Arnold. Musical Composition in the Twentieth Century. New York: Oxford University Press, 1999. Exploring Twentieth-Century Music. Tradition and Innovation. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

BIBLIOGRAFIA SOBRE MÚSICA DE CAMBRA

Baron, John H. *Chamber Music: A Research and Information Guide*. New York: Routledge, 2010.

Blum, David. *El Arte Del Cuarteto De Cuerda: El Cuarteto Guarneri En Conversació Con David Blum*. Barcelona: Idea Books, 2000.

Houser, Roy, and Frederick Freedman. *Catalogue of Chamber Music for Woodwind Instruments*. New York, NY: Da Capo Press, 1973.

Loft, Abram. *How to Succeed in an Ensemble Reflections on a Life in Chamber Music*. Portland: Amadeus, 2003.

Norton, M.D Herter, and Isaac Stern. *The Art of String Quartet Playing Practice, Technique and Interpretation: With 132 Examples in Full Score*. New York: Norton, 1966.

Ronkin, Bruce. *Londeix Guide to the Saxophone Repertoire, 1844-2012 = Réertoire Londeix De Musique Pour Saxophone, 1844-2012*. Glenmoore, PA: Roncorp, 2012.

Torres del Rincón, Marta. *Al unísono. Guía esencial para la práctica de la música de cámara*. Madrid: Alpuerto, 2015.

Tranchefort, Francis-René, P-E Barbier, H. Halbreich, J-A Ménétrier, A. De. Place, A. Poirier, Marc Vignal, and García Del Busto José Luis. *Guía De La Música De Cámara*. Madrid: Alianza, 2010.